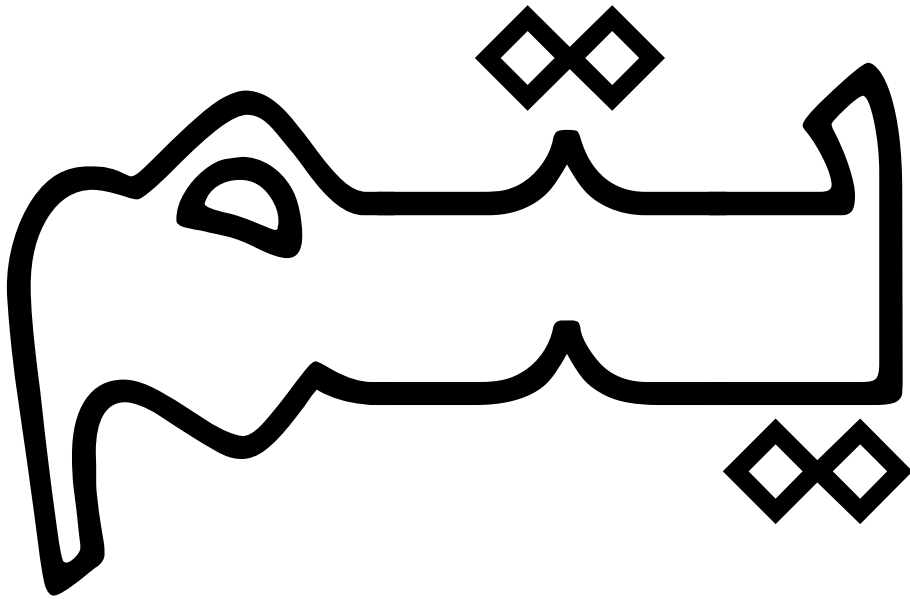

نظام مفهومی قرآن کریم

ریشه‌ی ۱۸۹۹

هو الحکیم-

برای دستیابی به نقشه‌ی علم، نیاز به نقشه‌ی مفاهیمی داریم که در شکل‌گیری حوزه‌های علمی مورد استفاده قرار می‌گیرد. برای به دست آوردن نقشه‌ی مفاهیم نیز می‌توان از نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم آغاز کرد. در تدوین نقشه‌ی علم مورد نظر ما که زیربنا و شالوده‌ی آن، قرآنی است، ابتدا به نقشه‌ی مفاهیم قرآنی نیاز داریم که برای رسیدن به آن، نخست از نقشه‌ی ریشه‌های قرآنی آغاز می‌کنیم. در این نقشه، ریشه‌ی لغوی مفاهیم قرآنی و روابط آنها به تصویر کشیده می‌شود.

قرآن کریم دارای ۱۹۱۹ ریشه می‌باشد که مجموعه‌ی ۱۶۰۹۰ کلمه‌ی مختلف (با در نظر گرفتن اعراب) از آنها مشتق شده است.

در نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم قرآن کریم، برای هر ریشه یک گره در نظر گرفته شده است. مطابق تعریف، دو ریشه با یکدیگر ارتباط دارند، هرگاه یکی از مشتقات آنها در یک آیه همزمان ظاهر شده باشند (هموقوعی). هرچه هموقوعی دو ریشه با یکدیگر بیشتر باشد، یعنی ارتباط آنها قوی‌تر است و در نتیجه ضخامت یال رسم شده بین آن دو ریشه، بیشتر خواهد بود.

در این سند، اطلاعات مربوط به ریشه‌ی شماره‌ی ۱۸۹۹، «یتیم» ثبت شده است. این اطلاعات شامل فهرست مشتقات و تعداد تکرار آنها، فهرست ریشه‌های مرتبط با تعداد هموقوعی و فهرست آیات مرتبط به آن ریشه می‌باشد. همچنین دو نمودار در پیوست این سند وجود دارد که یکی نمودار نقشه‌ی ریشه‌ی «یتیم» و یکی نمودار نقشه‌ی مشتقات ریشه‌ی «یتیم» می‌باشد.^۱

امید است که این مجموعه و مستندات دیگر آن بتواند زمینه‌ی لازم برای تولید علم قرآن محور را فراهم نماید.

مرکز مطالعات سیستم‌های ترنس‌فیزیکی

شهریورماه ۱۳۸۹

رمضان المبارک ۱۴۳۱

^۱ این اطلاعات از نرم‌افزار «نور الانوار» محصول مرکز تحقیقات علوم کامپیوتری نور، استخراج شده است، که بدین‌وسیله از همکاری آن مرکز برای در اختیار گذاشتن پایگاه داده‌ی ریشه‌ها و کلمات سپاسگزاری می‌شود.

مشخصات

شماره	۱۸۹۹
ریشه	یتیم
تعداد تکرار	۲۳
تعداد مشتقات	۸
تعداد ریشه مرتبط	۱۶۲

فهرست مشتقات

۱. الیتامی (۱۲)	۳. الیتیم (۲)	۵. لیتائی (۱)	۷. یتیماً (۳)
۲. الیتیم (۱)	۴. الیتیم (۲)	۶. یتائی (۱)	۸. یتیمین (۱)

فهرست ریشه‌های مرتبط

۱. ابو (۱)	۳۳. جدر (۱)	۶۶. رود (۱)	۹۹. عهد (۵)	۱۳۱. کون (۱۳)
۲. اتی (۷)	۳۴. جمع (۱)	۶۷. زکو (۲)	۱۰۰. عول (۱)	۱۳۲. کیل (۱)
۳. اخذ (۲)	۳۵. جنب (۲)	۶۸. سبل (۵)	۱۰۱. غرب (۱)	۱۳۳. لعل (۱)
۴. اخر (۲)	۳۶. جور (۲)	۶۹. سرف (۱)	۱۰۲. غلم (۱)	۱۳۴. لقی (۱)
۵. اخو (۱)	۳۷. حیب (۳)	۷۰. سعر (۱)	۱۰۳. غنم (۱)	۱۳۵. لیس (۱)
۶. اسر (۱)	۳۸. حتی (۳)	۷۱. سکن (۸)	۱۰۴. غنی (۲)	۱۳۶. لئک (۱)
۷. اسرائیل (۱)	۳۹. حسب (۱)	۷۲. سئل (۴)	۱۰۵. فتو (۴)	۱۳۷. مدن (۱)
۸. اکل (۵)	۴۰. حسن (۵)	۷۳. شدد (۴)	۱۰۶. فقی (۴)	۱۳۸. ملک (۳)
۹. الک (۱)	۴۱. حضر (۱)	۷۴. شرق (۱)	۱۰۷. فخر (۱)	۱۳۹. مول (۹)
۱۰. اللاتی (۲)	۴۲. حکم (۱)	۷۵. شرک (۱)	۱۰۸. فرق (۱)	۱۴۰. نبو (۱)
۱۱. الله (۲۱)	۴۳. حوب (۱)	۷۶. شهد (۱)	۱۰۹. فسد (۱)	۱۴۱. نزل (۱)
۱۲. اله (۲۱)	۴۴. حین (۱)	۷۷. شیء (۴)	۱۱۰. فعل (۴)	۱۴۲. نسو (۵)
۱۳. امر (۱)	۴۵. خبث (۱)	۷۸. صبر (۲)	۱۱۱. فقر (۱)	۱۴۳. نفس (۱)
۱۴. امن (۲)	۴۶. خرج (۱)	۷۹. صحب (۱)	۱۱۲. فیء (۱)	۱۴۴. نفق (۲)
۱۵. انس (۲)	۴۷. خلط (۱)	۸۰. صدق (۱)	۱۱۳. قبل (۱)	۱۴۵. نکح (۴)
۱۶. انن (۱۲)	۴۸. خمس (۱)	۸۱. صلح (۳)	۱۱۴. قدر (۱)	۱۴۶. نهی (۲)
۱۷. اهل (۱)	۴۹. خوف (۲)	۸۲. صلو (۲)	۱۱۵. قرب (۱۲)	۱۴۷. نور (۱)
۱۸. اول (۴)	۵۰. خیر (۵)	۸۳. صلی (۱)	۱۱۶. قری (۱)	۱۴۸. وثق (۱)
۱۹. اوی (۱)	۵۱. خیل (۱)	۸۴. ضرر (۱)	۱۱۷. قسط (۴)	۱۴۹. وجد (۱)
۲۰. بدر (۱)	۵۲. دمع (۱)	۸۵. ضعف (۲)	۱۱۸. قسم (۱)	۱۵۰. وجه (۱)
۲۱. بدل (۱)	۵۳. دفع (۲)	۸۶. طعم (۲)	۱۱۹. قلل (۱)	۱۵۱. وحد (۱)
۲۲. برر (۲)	۵۴. دنو (۲)	۸۷. طوع (۱)	۱۲۰. قهر (۱)	۱۵۲. وزن (۱)
۲۳. بطن (۱)	۵۵. دول (۱)	۸۸. طیب (۲)	۱۲۱. قول (۸)	۱۵۳. وسع (۱)
۲۴. بلغ (۴)	۵۶. ذکر (۱)	۸۹. ظلم (۱)	۱۲۲. قوم (۴)	۱۵۴. وصی (۱)
۲۵. بلو (۱)	۵۷. ذوی (۱)	۹۰. عبد (۳)	۱۲۳. کبر (۲)	۱۵۵. وفی (۴)
۲۶. بنو (۶)	۵۸. ربب (۲)	۹۱. عدل (۲)	۱۲۴. کتب (۵)	۱۵۶. وقی (۲)
۲۷. بئس (۲)	۵۹. ربع (۱)	۹۲. عرض (۱)	۱۲۵. کرم (۱)	۱۵۷. ولد (۵)
۲۸. بین (۱)	۶۰. رحم (۱)	۹۳. عرف (۲)	۱۲۶. کفی (۱)	۱۵۸. وله (۲۱)
۲۹. تحت (۱)	۶۱. رزق (۱)	۹۴. عزز (۱)	۱۲۷. کلا (۱)	۱۵۹. ولی (۲)
۳۰. تلو (۲)	۶۲. رسل (۴)	۹۵. عفف (۱)	۱۲۸. کلف (۱)	۱۶۰. یتیم (۲)
۳۱. ثلث (۱)	۶۳. رشد (۱)	۹۶. عقب (۱)	۱۲۹. کلل (۱)	۱۶۱. یمن (۲)
۳۲. ثنی (۱)	۶۴. رغب (۲)	۹۷. علم (۵)	۱۳۰. کنز (۲)	۱۶۲. یوم (۳)
	۶۵. رقب (۱)	۹۸. عنت (۱)		

فهرست آیات

۱. {البقرة - ۸۳} وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَائِيلَ لَا تَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا مِّنْكُمْ وَأَنتُمْ مُّعْرِضُونَ
۲. {البقرة - ۱۷۷} لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُوَلُّوا وُجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ وَآتَى الْمَالَ عَلَىٰ حُبِّهِ ذَوِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَابْنَ السَّبِيلِ وَالسَّائِلِينَ وَفِي الرِّقَابِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ وَالْمُوفُونَ بِعَهْدِهِمْ إِذَا عَاهَدُوا وَالصَّابِرِينَ فِي الْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ وَحِينَ الْبَأْسِ أُولَئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ
۳. {البقرة - ۲۱۵} يَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ قُلْ مَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ خَيْرٍ فَلِلْوَالِدَيْنِ وَالْأَقْرَبِينَ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ
۴. {البقرة - ۲۲۰} فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْيَتَامَىٰ قُلْ إِصْلَاحٌ لَّهُمْ خَيْرٌ وَإِنْ تُخَالِطُوهُمْ فَإِخْوَانُكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ الْمُفْسِدَ مِنَ الْمُصْلِحِ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَأَغْنَيْتُكُمْ مِنَ اللَّهِ غَيْرٌ حَكِيمٌ
۵. {النساء - ۲} وَآتُوا الْيَتَامَىٰ أَمْوَالَهُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا الْحَبِيبَ بِالسَّيِّئِ وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَهُمْ إِلَىٰ أَمْوَالِكُمْ إِنَّهُ كَانَ حُوبًا كَبِيرًا
۶. {النساء - ۳} وَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تُقْسِطُوا فِي الْيَتَامَىٰ فَانكِسُوا مَا طَابَ لَكُمْ مِنَ النِّسَاءِ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ وَإِنْ تَرَاجَعَ فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تَعْدِلُوا فَوَاجِدَةٌ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ ذَلِكَ أَدْنَىٰ أَلَّا تَعُولُوا
۷. {النساء - ۶} وَابْتَلُوا الْيَتَامَىٰ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغُوا النِّكَاحَ فَإِنْ آنَسْتُمْ مِنْهُمْ رُشْدًا فَادْفَعُوا إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ وَلَا تَأْكُلُوهَا إِسْرَافًا وَبِدَارًا أَنْ يَكْبَرُوا وَمَنْ كَانَ غَنِيًّا فَلْيَسْتَعْفِفْ وَمَنْ كَانَ فَقِيرًا فَلْيَأْكُلْ بِالْمَعْرُوفِ فَإِذَا دَفَعْتُمْ إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ فَأَشْهَدُوا عَلَيْهِمْ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ حَسِيبًا
۸. {النساء - ۸} وَإِذَا حَضَرَ الْقِسْمَةَ أُولُو الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينُ فَارْزُقُوهُمْ مِنْهُ وَقُولُوا لَهُمْ قَوْلًا مَعْرُوفًا
۹. {النساء - ۱۰} إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ الْيَتَامَىٰ ظُلْمًا إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا وَسَيَصْلُونَ سَعِيرًا
۱۰. {النساء - ۳۶} وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَبِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَالْجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ بِالْجَنبِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ مُخْتَالًا فَخُورًا
۱۱. {النساء - ۱۲} وَيَسْتَفْتُونَكَ فِي النِّسَاءِ قُلِ اللَّهُ يُفْتِيكُمْ فِيهِنَّ وَمَا يُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ فِي يَتَامَى النِّسَاءِ اللَّاتِي لَا تُؤْتُونَهُنَّ مَا كُتِبَ لَهُنَّ وَ تَرْعَبْنَ أَنْ تَنْكِحُوهُنَّ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الْوِلْدَانِ وَأَنْ تَقُومُوا لِلْيَتَامَىٰ بِالْقِسْطِ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِهِ عَلِيمًا
۱۲. {النساء - ۱۲} وَيَسْتَفْتُونَكَ فِي النِّسَاءِ قُلِ اللَّهُ يُفْتِيكُمْ فِيهِنَّ وَمَا يُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ فِي يَتَامَى النِّسَاءِ اللَّاتِي لَا تُؤْتُونَهُنَّ مَا كُتِبَ لَهُنَّ وَ تَرْعَبْنَ أَنْ تَنْكِحُوهُنَّ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الْوِلْدَانِ وَأَنْ تَقُومُوا لِلْيَتَامَىٰ بِالْقِسْطِ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِهِ عَلِيمًا
۱۳. {الأنعام - ۱۵} وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ وَأَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ بِالْقِسْطِ لَا تُكَلِّفُوا نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا وَإِذَا قُلْتُمْ قَاعِدُوا لَكُمْ وَعَاهِدُوا لَكُمْ وَأَوْفُوا ذِكْرًا مِمَّا بَدَلْتُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ
۱۴. {الأنفال - ۴۱} وَاعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ إِنْ كُنْتُمْ آمَنْتُمْ بِاللَّهِ وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا يَوْمَ الْفُرْقَانِ يَوْمَ التَّقَىٰ الْجُمُعَانِ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ
۱۵. {الإسراء - ۳۴} وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ وَأَوْفُوا بِالْعَهْدِ إِنَّ الْعَهْدَ كَانَ مَسْئُولًا
۱۶. {الكهف - ۸۲} وَأَمَّا الْجِدَارُ فَكَانَ لِغُلَامَيْنِ يَتِيمَيْنِ فِي الْمَدِينَةِ وَكَانَ تَحْتَهُ كَنْزٌ لَهُمَا وَكَانَ أَبُوهُمَا صَالِحًا فَأَرَادَ رَبُّكَ أَنْ يَبْلُغَا أَشُدَّهُمَا وَيَسْتَخْرِجَا كَنْزَهُمَا رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ وَمَا فَعَلْتُهُ عَنْ أَمْرِي ذَلِكَ تَأْوِيلُ مَا لَمْ تَسْطِعْ عَلَيْهِ صَبْرًا
۱۷. {الحشر - ۷} مَا آفَاءَ اللَّهُ عَلَىٰ رَسُولِهِ مِنْ أَهْلِ الْقُرَىٰ فَلِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ كَىٰ لَا يَكُونَ دُولَةً بَيْنَ الْأَغْنِيَاءِ مِنْكُمْ وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ
۱۸. {الإنسان - ۸} وَيُطْعَمُونَ الطَّعَامَ عَلَىٰ حُبِّهِ مِسْكِينًا وَيَتِيمًا وَأَسِيرًا

۱۹. { الفجر - ۱۷ } كَلَّا بَلْ لَأُكْرِمُونَ الْيَتِيمَ

۲۰. { البلد - ۱۵ } يَتِيمًا ذَا مَقْرَبَةٍ

۲۱. { الضحى - ۶ } أَلَمْ يَجِدْكَ يَتِيمًا فَآوَى

۲۲. { الضحى - ۹ } فَأَمَّا الْيَتِيمَ فَلَا تَقْهَرْ

۲۳. { الماعون - ۲ } فَذَلِكَ الَّذِي يَدْعُ الْيَتِيمَ